

UREDNIŠTVO
IN UPRAVNIŠTVO
JE V LJUBLJANI.

POSAMEZNE
ŠTEVILKE PO 10
VINARJEV.

NOVA DOBA

NAROČNINA ZA
CELO LETO 8 K,
ZA POL LETA 4 K,
ZA ČETRT LETA
2 K.
V LJUBLJANI S
POŠILJANJEM NA
DOM ISTE CENE.

GLASILO SLOVENSKE GOSPODARSKE STRANKE.

IZHAJA VSAKO SREDO IN SOBOTO. — ZA OZNANILA SE PLAČUJE OD TROSTOPNE PETIT-VRSTE PO 15 H, ČE SE OZNANILA TISKA ENKRAT, PO 12 H, ČE SE TISKA DVAKRAT IN PO 9 H, ČE SE TISKA TRIKRAT ALI VEČKRAT. — DOPISE IZVOLITE FRANKOVATI. — ROKOPISOV NE VRAČAMO. — NA NAROČBE BREZ ISTODOBNE VPOŠILJATVE NAROČNINE SE NE OZIRAMO. — UPRAVNIŠTVU BLAGOVOLITE POŠILJATI NAROČNINE, REKLAMACIJE, OZNANILA, T. J. ADMINISTRATIVNE STVARI.

Vabilo na naročbo.

S prihodnjo številko stopa naš list v drugo leto svojega obstoja. Ob tej priliki ne bomo ponavljali svojega stališča, saj je celi potekli letnik številka za številko dovolj jasno pripovedoval vsakomur, prijatelju in neprijatelju, kaj je naš namen in kaj hočemo doseči. List se je vedno neustraheno boril, zvest načelom Slovenske Gospodarske Stranke, za gospodarski napredek, ki je glavni pogoj splošnemu napredku našega naroda, in temu načelu bo ostal zvest tudi v bodoče, boreč se tudi še nadalje proti korupciji, ki je zavládala zadnje čase v naših javnih stvareh, ki je obenem tudi glavna ovira krepkemu vsestranskemu razvoju našega naroda in vir vseh neuspehov. Tekom prvega leta si je pridobila „Nova Doba“ lepo število prijateljev, o katerih želimo, da ji ostanejo tudi še nadalje zvesti, in o katerih pričakujemo, da bodo privabili v svoj krog vedno večje število rodoljubov, katerim ni do praznih besed, temveč do resnega in vztrajnega dela v korist našemu ljudstvu, da bo po njih našel naš list ono vsestransko podporo, katero zasluži za svoj trud.

S pridobivanjem novih naročnikov in pridnim dopisovanjem nam bo omogočeno vedno bolj in bolj izpopolnjevati naše glasilo ter je končno dovesti do onega cilja, ki ga hočemo doseči: da postane „Nova Doba“ dnevnik, in sicer vseslovenski, ki bo z vsemi svojimi močmi deloval na zopetno zblizanje in usmerjenje sedaj razbitih naših narodnih moči k skupnemu vseslovenskemu cilju, obenem pa gojil med Slovenci zavest, da je našega naroda obstoj zagotovljen edino le v najožjem stiku vseh jugoslovanskih narodov. Vseslovenska in jugoslovanska ideja bo slej ko prej naša zvezda vodnica, in naša

najsrdnejša želja je, da bi se za njo povedlo mišljenje, čutenje in delovanje vsega našega naroda.

V novem letu bo izhajala „Nova Doba“, kakor doslej, po dvakrat na teden ter znaša naročnina za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrto leta 2 K. Ako se med letom izvrše kake izpremembe v izdaji lista, se bo pravočasno naznanilo. Prosimo pa, da se nam naročnina pošilja naprej in potem položnic, katere prilagamo ob vsakem četrletju. Naročnike, ki so zaostali z naročnino, prosimo, da store svojo dolžnost napram listu, kakor jo redno izvršuje tudi list napram njim. S ponovnim pozivom pa se obračamo do naših dosedanjih dopisnikov, da čim izdatnejše podpirajo uredništvo z dopisi iz svojih krajev in skušajo pridobiti še novih tovarišev, da tako s skupnimi močmi unapredimo naš list.

Z novim letom torej na novo delo, in uspeh bo tem lepši, čim požrtvovalnejši, čim vztrajnejši bodo sodelovalci!

Uredništvo in upravnništvo.

Leto 1907!

Ob koncu leta smo in čas je, da se napravi, kakor pri vsakem umnem gospodarstvu, tudi račun o našem slovenskem narodnem gospodarstvu, o napredku v poteklem letu in tudi o nazadku, o dobičku in izgubi, sploh bilanca o našem narodnem življenju, dejanju in nehanju.

Poteklo leto je bilo, to trdimo z vso upravičenostjo, gotovo najpomembnejše v tekočem desetletju, in imenovali bi je po vsej pravici leto „ločitev duhov“, kajti prineslo nam je Slovincem po vseh kronovinah, kjer bivamo, v političnem pogledu tolik prevrat, kakor ga Slovenci še nismo skoro doživeli. Na Kranjskem so rodile neznosne razmere, brezbriznost obeh političnih strank za resnični blagor in napredek ljudstva, našo „Slovensko Gospodarsko Stranko“, ki ima v sebi vse pogoje za krepak razvoj. Na Štajerskem se je iz mrtvila, v katero

se je zadnja leta zazibala vsa slovenska javnost, da se obvaruje prepotrebna sloga, pod katere krinko se je po Štajerski razpredal kranjski klerikalizem in osebni kult preperlega prvaštva, dvignila čila narodna stranka, ki je že takoj po svojem porodu dejansko pokazala, da je bodočnost njena. Na Koroškem se sicer oficijelno še ni pokazala nova stranka, a začetek je storjen z ustanovitvijo dosedanjih oficijelnih politiki koroških Slovencev nasprotnega lista. Na Goriškem se je vsled enakih razmer kakor na Kranjskem ustanovila Slovenska Kmečka Stranka in celo v Trstu, ki je bil dosedaj „uzor slovenske sloge“, je zapihal iz tamošnje škofijske palače nov veter, oznanjajoč ustanovitev klerikalne stranke. „Ločitev duhov“ torej najprimernejše označuje politiko poteklega leta. Naše mnenje o novo ustanovljenih strankah smo že izrekli v zadnji številki in mu nimamo pridejati ničesar več, ponavljamo pa še enkrat, da je v dosego dalekosežnejših uspehov za slovenski narod na narodno-političnem in gospodarskem polju nujno potrebna skupna enotna organizacija vseh strank, katerim je isti cilj in namen.

Politično delo je v poteklem letu v širšem oziru stalo pod vtisom in vplivom državnozborske volilne reforme in državnozborskih volitev na podlagi splošne volilne pravice. Priznavamo, da je preuredbo državnozborske volilne pravice tudi za slovenski narod vpisati na račun prejemkov, a pri določevanju čistega dobička ta postavka ne pride v poštev, kajti kar smo žnjo pridobili, ni pokrilo naših upravičenih zahtev, a poleg tega je še postaviti na račun izgube nemški mandat na Kranjskem, nemški mestni mandat na Spodnjem Štajerskem in okrog 80.000 Nemcem izročenih koroških Slovencev. Na Kranjskem je preosnova državnozborske volilne reforme povzročila popoln poraz ostarelega liberalizma, za kar ji je slovenski narod lahko hvaležen, a ta dobiček se zopet pokrije z izgubo, da je marsikateri kranjski državnozborski mandat prišel v roke človeku, ki nima niti najmanjše sposobnosti zanj, o katerih ni mogoče drugega reči, kakor da jih je dvanajst za en tucat. Ne tajimo relativne pridobitve toliko in toliko mandatov, posebno onega na Koroškem in v Trstu, vendar pa ne moremo smatrati za dobiček to, kar nam po pravici gre, in le napol popravljena krivica ostane še vedno krivica; o dobičku more govoriti le tisti, ki je dobil več, kakor mu gre, a Slovenci nismo bili tisti. Radi pa

LISTEK.

Strup.

Črtica.

Spisal Josip Samobor.

Bože moj, kak pustez je moj prijatelj Krivec! To mi pravijo vsi ljudje, dan na dan, tudi tisti, ki so mi že stokrat in tisočkrat povedali. Vi, dragi moji, bi si pač mislili, da je star, kakor se spodobi pustemu človeku; zakaj pusti so po navadi samo stari ljudje, blagi možje, očetje s svetlimi prepričanji in z debelimi trebui, nesrečnejši s hudimi ženami, s še hujšimi taščami in z malopridnimi otroci, ki jih stanejo mnogo denarja.

Toda motite se! Tisti, ki vam pripovedujem o njem, je še mlad; vsaka devičica bi se ga razveselila za fanta. Ampak mlad starec je, mnogo je užil posvetnega veselja, pristudilo se mu je, in zdaj ga rabi samo še, da zabavlja nanje. Več ne morem povedati, kajti tako zoprna mi je nedostojnost, da ji odpustim samo v družbi lepih dam, med štirimi očmi, nikakor pa ne na javnem prostoru in pred vsemi svojimi bralci: ta bi mi bil hvaležen, onemu bi se zameril.

Prepričan sem, da mi ne verjame nihče, kdor pozna omenjeno malefično osebo, da se midva vendarle izvrstno

zabava. Vrag vedi, neka podobnost mora biti med nama, nekaj sorodnega naju veže, in vendar se vedno prepirava.

Lani na Silvestrov večer sem ležal še v postelji, truden od zmagovite borbe s simbolično domačo zverino, ki se je bila naselila v moji ubogi glavi po veselju in po brezbrojnih časih prejšnje noči.

Tema se je delala, strahovi so šepetali po mojih kotih, spomini so se rogali iz za zarubljene omare, in v mojem sreju je s tiho otožnostjo vstajalo fantovsko solnce na svilenatemu svodu domišljije.

Hrepenenje me je gnalo, da se napotim iz svojega neokusnega brloga, kamorkoli, samo da pridem med ljudi, in kar je glavno med ženket in iskrenje kozarcev. Sedel sem pokoncu, zagrabil sem oblačilo neizrekljivega imena, a velikega pomena, segel sem v žep in sem začel prešteti glave svojih dragih. Malo jih je bilo, šli so bili kdovekam, in kakor mōra je legla name težka slutnja, da mi ne bo lahko pozdraviti Novo leto po stari in velečastiljivi navadi, ako se kaj posebnega ne naključí.

Trk! Trk! Trk! Prijatelj Krivec je trkal kakor trka smrt: trikrat zaporedoma je položil svojo krepko pest na vrata, da je ključavnica kar zaječala in zatarnala. Tudi zdaj se še ni odvalil te svoje čudaške šege.

Stopil je v sobo, težak je bil njegov korak in mračno so donele njegove besede. Govoril je z votlim basom,

kakor iz groba; in veselilo ga je, ako sem opazil, kako zveni v vsakaterem njegovem stavku preziranje življenja.

„Ali si še živ, nesnaga? Škoda! Jaz pa prihajam v nadi, da te najdem obešenega, ali da te je zadela kap, ali karkoli že, samo da ti ne bo treba voščiti novega leta. Pravzaprav mi je nekaj pravilo, že celo pot mi je govorilo, da nimaš toliko poštenja in dostojnosti v sebi; za ta slučaj sem si priložil namen, da te povabim k sebi na bogato pojedino in na obilno pijačo, ki sem jo pripravil svojim izvoljenim. Kvišku in napravi se; toda spodobno, to ti povem, da ne boš delal sramote meni in ostali družbi!“

In zares sem se oblekel v staro salonsko suknjo s prekratnimi rokavi, pripel sem si belo ovratnico, nataknil sem zarumenele bele rokavice, in pokril sem se s cilindrom, ki ga je nosil že moj stric pri svoji prvi, drugi in tretji maturi. Nato sem ogrnil havelok, ki mu ni bilo več poznati niti dlak niti barve; prijatelj Krivec me je počakal nem, nemirno in nervozno stopajoč po sobi in nedostopen za vsa moja pohlevna vprašanja.

Zunaj je bil besen mraz; grizel je nos in ušesa in je škrtal s kristalnimi zobmi ob vsakem koraku kakor vrag, ki se srdi, da ne more prekoračiti meje mogočega zla.

Krivec je prebival v stari, temni, žalostni hiši; toda skozi okno njegovega tesnega in zanemarjenega kabineta, udobnega v svojem duhovitem neredu, se je odpiral poleti

priznavamo, da je volilni boj precej razjasnil in očistil naše politično ozračje, da je posebno na obmeju precej pridobila naša narodna misel, da je s slovenskimi zmagami proti zmage gotovim nasprotnikom zabeležiti tudi lep moralen uspeh, utrditev slovenske narodne zavednosti in samozvesti.

Ako preidemo od splošnosti k posameznostim, k našim političnim, kulturnim, gospodarskim željam in zahtevam, nimamo v prvih zabeležiti nikakih izprememb, izvenjši že omenjene v splošnem. Dočim so se druge narodnosti znale pri barantiji za splošno volilno pravico ob začetku letošnjega leta in sedaj ob ravno tako ugodni priliki pri sprejetju nagodbenih predlog ali izprosi ali izterjati ali izsiliti marsikak poboljšek, ostalo je pri nas Slovincih vse pri starem in to le zato, ker strankarska strast in največkrat celo osebna nevošljivost ni pripustila, da bi se doseglo kaj, česar ne bi mogla ta ali ona stranka, ta ali oni posameznik izklicati pred celim slovenskim svetom kot edino, prav edino le svojo zaslugo. Najvažnejša politična pridobitev za nas Slovence in sploh Jugoslovane bi bilo jugoslovansko ministrstvo, le žal, da je v jugoslovanski državnozbornski delegaciji toliko ministrskih kandidatov, da se menda česar in vlada boji dati Jugoslovanom ministra, ker bi si stem nakopala najhujše sovraštvo vseh ostalih jugoslovanskih poslancev, češ, ker jih je prezrla. Z jugoslovanskim ministrom torej ni bilo nič. Ravnotako tudi z drugimi našimi narodno-političnimi zahtevami. Slovinci se tudi v tem letu ni priznavala zjamčena enakopravnost, pač pa so se slej ko prej dogajale tozadevne najočitnejše kršitve državnega osnovnega zakona, ne da bi vrhovna čuvajka zakona c. kr. vlada posegla vmes, temveč z njeno vednostjo in z njenim dovoljenjem; slovensko uradništvo se je tudi letos tiralo v prognanstvo iz slovenskih krajev v nemške, a pa njegovo mesto se je ugnezdovalo protislovensko čuteče in delujoče oboje; vlada se je tudi letos izkazala kot delotvorna pokroviteljica in pospeševalnica naših narodnih nasprotnikov okrog nas in med nami, za kar vse nam pričajo vedne pritožbe iz naših obmejnih pokrajin, a tudi iz sredine, saj ga ni skoraj dneva, da ne bi se čula tožba o preziranju našega jezika pred tem ali onim uradom, saj se čuje vsak čas o kaki taki premestitvi, saj nam n. pr. celo na Kranjskem pričajo Jesenice žalostno resnico o vladni „nepripravnosti“.

Na narodno kulturnem polju bodo politiki že označene vrste pač registrirali marsikatero „pridobitev“, katero pa mi z vsem prepričanjem vpisujemo na drugo stran, ali pa sploh ne beležimo. Poslovenje nje kranjskih gimnazij je nekaj takega, česar ne smatramo za nikako pridobitev, ker je uresničenje te zadeve prepuščeno še negotovi bodočnosti in tudi končno nje uresničenje niti najmanj ne odgovarja slovenski zahtevi in potrebi. Tem več pa potemtakem še zaleže na račun izgube vpisane ustanovitve nemške gimnazije v Ljubljani, gotova kompenzacija za negotovo „pridobitev“ „poslovenjenja“ štirih kranjskih gimnazij. Enako je tudi z višjo trgovsko šolo, katera visi v zraku, ravno tako sedaj, ko je „pridobljena“, kakor je visela prej, ko ni bila.

V dobro naj vpišemo zagotovitev poddržavljenja slovenske idrijske realke, na kateri se več predmetov poučuje v nemščini kakor slovenščini. Slovensko vseučiliško vprašanje ni storilo niti koraka naprej, vse, kar se je storilo, je predlog v državnem zboru, v katerem se predlaga ustanovitev slovenskega vseučilišča, oz. ustanovitev pravne fakultete l. 1909; vendar se pa ne drznemo upati, da bi prišel ta predlog do l. 1909 sploh na dnevni red. Zagotovljena je višja obrtna šola v Ljubljani.

razgled na enega najkrasnejših med tistimi čudovitimi, z drevjem in grmovjem na gosto zaraščenimi vrti, kakršni se tuintam še dobe, skriti tujim očem in odtegnjeni nevaljenim pogledom. Samo da je bil sedaj tudi ta vrt pust in gol; v beli sneženi odeji, je mrtvaško sijal skozi zamrzlo okno. In tako morem reči, da je bila Krivčeva soba vsa pusta in brezupna, kakoršna se pač spodobi, da je soba mladega starca.

Domačin je hitel prižigati luč.

Na mizi je bil krožnik s slaniki in kumaricami, poleg njega pa zelena steklenica s staro slivovko, ki se je prijazno zlatila v svetlem trebuhu.

„No, in kje je imenitna družba, ki si jo obetal, ti duša paganska?“ se zavzamem, ko sem se prepričal, da razen naju dveh ni nikogar navzočega, niti kozarca ali krožnika zanj.

„Imenitna družba? Katera druga bi bila to, če ne moja?“ je zarenčal Krivec in je postavil švedrasto svetilko na mizo. „Ali bi rad, da te povabi minister? Le potolaži se, in bodi zadovoljen z mano; zakaj veliko sem namenil tistim, ki me ljubijo.“

„Naprimera?“

„No, naprimera! Če hočeš, in če se mi posreči, da se spravim v posebno dobro voljo, ti povem, kakšen spo-

Za naše slovenske razmere je zelo značilno dejstvo, da se je politični boj zanesel tudi na slovensko kulturno polje in celo v one splošno narodne ustanove, ki so povsod drugod nedotakljive svetinje celega naroda. To se je zgodilo pri nas pri Družbi sv. Cirila in Metoda, Družbi sv. Mohorja, Glasbeni Matici in tudi do letos edinem slov. gledališču v Ljubljani; to so gotovo zopet „pridobitve“, seveda take, kakršnih je pridobiti mogoče samo narodu, ki še ni vrgel iz sebe tropin prvega vretja.

Narodno gospodarstvo ima v preteklem letu zabeležiti pač nekaj resničnih pridobitev, in tu je gotovo med prvimi nova železniška zveza z Dalmacijo, od katere ne bo imela dobička edino le Kranjska, temveč ž njo vred tudi ostale slovenske pokrajine. Od uresničenja tudi ni več daleč načrt podaljšanja Kamniške železnice do savinjske proge in kraška proga od Postojne do Štanjela. Sprožila se je tudi zgradba transverzalne železnice Ljutomer-Rogatec-Brežice-Novomesto. Letos začeta lokalna proga Kranj-Tržič se prihodnje leto izroči prometu.

Na polju gospodarske samoobrambe, slovenskega združništva, katero je primeroma močnejše razvito kakor pri marsikaterem drugem močnejšem narodu, moramo zopet opaziti, da je strankarska politika s svojo umazano konkurenco, proti kateri žal ni nikake postave, storila mnogo škode. Tako sta se letos ustanovili dve konkurenčni mlekarški zvezi, ustanovila se je popolnoma nepotrebna zveza zadrug, dasiravno imamo že krepko in vzorno delujočih enakih zvez in tako konkurenčno podjetje ne pomenja nič drugega, kakor izpodkopavanje obstoječega. Namesto čim trdnjega združenja, zaokupljanja naših gospodarskih sil, kar bi bilo v korist stvari nujno potrebno, nam politično strankarstvo prinaša edino le razcepljenje, razdor, kar nikakor ni znamenje naše gospodarske zrelosti.

Ker v našem narodu vedno bolj in bolj prevladuje načelo partikularizma, ker se hoče vsaka pokrajina in v njej vsaka politična stranka ograditi s čim neprestopnejšim zidom, ker nas še skoraj ne bo več vezalo nič drugega kakor edino še ime Slovinci, je vedno težje govoriti o skupnih gospodarskih zadevah slovenskega naroda, in to, kar bi nas moglo in moralo vezati, je pri nas edino le povod za tem hujši razpor. Kakor smo že rekli, nas na tem potu samopoškodbe tudi letos storili dober korak naprej, in to je tudi največ vzrok, da ostaja glavna knjiga našega narodnega gospodarstva na dobitkih tako prazna, in da celo to, kar se pridobi, največkrat ni naša lastna zasluga, temveč dobimo le zato, ker se nas pri obdaru vanju drugih ni moglo preskočiti.

Če torej sklenemo letni račun, vidimo, da poteklo leto ne izkazuje za slovenski narod bogve kako ugodnega zaključka. Ne rečemo ravno, da bi bilo najslabše, bilo je tudi že mnogo slabjših, ali obetalo je mnogo več, kakor je v resnici prineslo, a krivi niso temu toliko vnanji činitelji, na katere se pri nas tako rado zvrta krivda za vse neuspehe, temveč mi Slovinci sami, ki sicer pripoznavamo, čutimo škodo, ki jo trpimo vsled našega nesporazumljenja celo v najvažnejših življenjskih naših vprašanjih, a vzlic temu z vsemi silami delamo na čim večji razdor. Nočemo reči s tem, da mora izginiti strankarstvo iz našega naroda, a eden skupen cilj bi morali imeti vsi pred seboj — osamosvojitve našega naroda, politično, kulturno in gospodarsko, in v boju za doseg tega cilja bi moral biti naš narod edin, bi se ne smelo pozati strankarskih koristi, še manj pa osebnih. Preteklost ni bila ugodna tej naši želji, upajmo pa, da bo vsaj v bodočnosti pretrgalo solnce vseslovenske zavesti vsestranski napredek našega naroda pokrivajočo nesrečno meglo strankarskega koristolovstva, in v to ime: **srečno novo leto!**

min praznujem nocojšnji večer; videl boš, da historija ni dolgočasna.“

Zapela sta kozarca, zrak se je nasitil z gosto tobakovo meglo, vedno bolj se je vnel pogovor med nama; in glej naposled je povzdignil Krivec svoj glas, rekoč:

„Vidiš, sinko moj, danes je pet let, odkar se je pripetil v mojem življenju čuden dogodek. Legel sem bil v posteljo, pijan, kakor ti sinoči; a to ni bilo danes pet let, temveč že nekaj tednov prej. In tistikrat se mi je sanjalo, da stojim ob prelepi modri reki, na zelenem bregu, sredi mehke in dišeče trave, in da lovim ribe na trnek. Dolgo čakam, a naposled vržem vendarle eno na suho; majhna je, tako srčkana in majhna, vsa zlata je in me gleda z ubogimi otroškimi očmi. Jaz neusmiljenež se seveda malo menim za to: ribo sem vjel, treba jo je tudi ugonobiti. Zato jo udarim z glavo ob kamen. Groza! Ribica jame ječati s človeškim glasom; nič ne govori, samo ječi, ječi tako žalostno in bolestno, da me popada strah in se mi krči srce... Kdove koliko časa sem jo davil in ubijal; to vem, da sem jo klal z nožem, predno sem se zdrnil.“

„No, to pač veš, da sem si te sanje malo laglje raztolmačil, nego egiptovski faraon svoje o suhih kravah. In zares, izpolnile so se kmalu: v Trst, kjer sem živel tiste dni, je prišla lena mlada Gorčanka obiskat ženo

Politični pregled.

Deželnozbornske volitve.

Uradno se razglša, da je potekla kranjskemu deželnemu zboru postavodajna doba, a razpis novih volitev se še ni razglasil. Poroča se z Dunaja, da se vrše nove deželnozbornske volitve koncem februarja in sicer volijo k mestske občine dne 21. februarja, skupina mest in trgov dne 28. februarja, veleposestva pa dne 6. marca.

Odlikovanja.

Cesar je podelil naučnemu ministru dr. Marchetti in železniškemu ministru dr. pl. Derschatti red železne krone prve vrste. Predsednik ogrske delegacije poslanec Bela Barabas, vodja neodvisne stranke, eden najzagrizenejših pristaev stare Košutovske politike, postane cesarjev tajni svetovalec. Bes čudno se izpremenjajo časi v naši blaženi Avstriji.

Beckov načrt za bodočnost.

Državni zbor je ministrskemu predsedniku baronu Becku pripravil lepe božične praznike, kajti sprejel je vse predloge, od katerih je bil odvisen nadaljni obstoj Beckove vlade. Nagodba je sprejeta, ravno tako kvotna postava, železniška predloga in proračunski provizorij je tudi pod streho; kaj hoče še več zahtevati avstrijski ministrski predsednik! Baron Beck je v pogovoru z nekim državnozbornskim vplivnim politikom razvil svoj načrt za bodočnost. Prva stvar, za katero se bo vlada zavzemala, bo zavarovanje za starost in onemoglost. Nadalje se bo državni zbor bavil s poddržavljenjem železnic, katere smatra ministrski predsednik kot najmočnejšo vez med avstrijskimi narodi in obenem za najdragocenejšo pomoč v svrhu okrepitev državne misli. Carinska in trgovinska politika se spopolni starifno politiko. Potrebna je tudi nova organizacija državnih železnic. Posebno skrb bo pa tudi posvetiti izboljšanju deželnih financ. Obenem se pa hoče ministrski predsednik lotiti narodnostnega vprašanja. Kakor je torej razvidno, ima Beck za bodočnost najboljše namene in načrte, da bi le državna zbornica tudi s primerno delavnostjo in vztrajnostjo omogočila uresničenje teh za ljudstvo tako vevlačnih načrtov. Pred vsem pa naj bi se posebno pri reševanju narodnostnega vprašanja ne gledalo samo na razmere na Češkem, kakor se je dosedaj vedno, kadar se je šlo za to vprašanje, temveč ravno tako tudi na narodnostno vprašanje v alpskih in obmorskih deželah, na naše slovensko narodnostno vprašanje.

Hrvatska.

Vsa hrvatska javnost stoji sedaj pod vtisom prepira za bodoče saborske volitve. Kakor smo že poročali, stopi sedem strank v volilno borbo. V koaliciji se je dogodilo nekaj, kar je izpočetka vzbujalo sumnjo, da ni vse tako, kako bi moralo biti, da se krši skupnost, ali sedaj se je pokazalo, da stvar ni bila tako nevarna. Hrvatska stranka prava, ki je tudi med koaliranimi strankami, je namreč sklenila stopiti pred volilce na podlagi svojega samostojnega programa, ne pa na podlagi skupnega koalicijskega. Hrvatska stranka prava, od katere se je pozneje odločila „čista“ stranka prava — Frankovci, ima s temi skoraj do pličice enak program ter zna strem, da nastopi v njej po sporazumu s koalicijo določenih volilnih okrajev samostojno, pridobiti marsikatero volico, ki bi sicer volil s Frankovci.

V koaliciji je bilo dosedaj nekaj članov, ki niso pripadali nobeni stranki. Ker se je pa določilo, da se volilni

Dalje v prilogi.

mojega predstojnika: črnolaso dekle, čisto črnolaso, sinje-črnih las, zelo vitka, skoro visoka, tiha in sentimentalna, z eno besedo, takšna je bila, kakršne bi morale biti vse mlade ljubice mladih in sentimentalnih ljudi. Tak pa sem bil jaz tiste čase. Brez posebnega truda sem se seznanil z njo, brez posebnega truda sem jo po domače rečeno — hm, takorekoč — no, da!“

„Ampak, vedi sam vrag, kaj je moralo priti, da sva se sprla. Sinoči je bilo pet let, odkar se je pripetil tisti spor; ona je prišla k meni, jaz sem bil pa slabe in krmežljave volje in sem ji menda preveč odkrito povedal, da je sploh ne ljubim, in še več enakih stvari... Saj veš kakšne so ženske dokler so neumne! Nekaj časa se je metala po tleh, kakor tistikrat v mojih sanjah nesrečna ribica, jokala je, rotila me je in tako dalje. Jaz, ki poznam žensko naturo — z malimi izjemami, to se razume — sem pušil svalčico in sem molčal in gledal. Naposled vstane: ves ji je žarel obraz, mrzlično so zrle njene oči in glas ji je bil neznansko suh in prisiljeno miren, ko je pričela govoriti, kakor govori marsikatera v njenem položaju. Vsaj strupa je zahtevala od mene, da konča svoje nesrečno, izgubljeno in tako in enako življenje.“

„Ti veš, da sem vstregljiv, kadar le morem biti... Stekel sem k prijatelju zdravniku, ki mi je bil do predprejšnjega dne dolžan sto kron na častno besedo in mi

okraj razdele po strankah, so se ti izven strank stoječi člani koalicije zedinili v klub, kateri tako tudi pride v poštev.

Nekdanja madžarska stranka se je tudi iznova konstituirala. Izvolil se je odbor, kateri ima poročati o Rakodezayevem programu, ki ga je razvil na sestanku prištev bivše madžarske stranke, sklenilo se je, da se stranka oživi pod starim imenom „narodna stranka“ in stopi tudi v volilni boj. Isti čas se je tudi vršil sestanek nezadovoljnikov te stranke v stanovanju banskega kandidata barona Raucha. Dočim je ostala stranka pripravljena podpirati Rakodezaya, so mu ti nezadovoljneži skrajno nasprotni.

Pri dopolnilnih volitvah v mestni svet zagrebški je bil pri ožjih volitvah izvoljen kandidat koalicije Holjac proti Frankovu Hagenauerju.

Žumberk, ali je naš ali vaš?

Na vsako toliko časa se pojavi v naši javnosti zopet žumberško vprašanje, vprašanje za ono ozemlje na kranjsko-hrvatski meji, ki se je pri združitvi nekdanje vojaške granice s Hrvatsko prezrlo ter se leta 1881 samo provizorično priključilo Hrvatski, dasiravno po pravici pripada Kranjski. Ljudstvo samo, potomstvo nekdanjih Uskokov, si želi h Kranjski, ker je na Hrvatskem prideljeno kotaru v Jaski, do koder ima zelo težavno zvezo — najbližja pot v Jasko je po velikanskem ovinku 50 kilometrov preko Metlike in Karlovca — in je obenem tudi na Hrvatskem brez vseh političnih pravic, niti aktivne volilne pravice nima. Žumberk z Marindolom šteje približno 12.000 duš, in vprašanje je sedaj, kaj naj se stori s to „republiko“ v avstro-ogrski monarhiji. Po državnem pravu pripada Kranjski, ljudstvo govori hrvatski jezik, Avstrija jo zahteva zase, Ogrska oz. Hrvatska zase. Morda se stvar sproži v državnem zboru ali delegacijah, zadnji čas bi bil, da se brezpravnemu ljudstvu zagotovijo enake pravice kakor drugim državljanom, pa naj potem že pripade to ozemlje, kamor že hoče.

Nemški narodni svet za celo Avstrijo.

Na Dunaju se vrši v kratkem zborovanje nemških obrambnih društev in ob tej priliki se bo vršilo tudi posvetovanje o ustanovitvi nemškega narodnega sveta za celo Avstrijo. O tej instituciji se povdarja v nemških listih, da bi morala biti urejena po načinu narodnih svetov, ki že obstoje v posameznih kronavinah. Narodni svet bi bil tem trdnjša vez za nemško obrambno delo in bi tudi zbliževal vse nemško prebivalstvo, ki bi se tako bolj zavzelo za narodnostni boj in za sodelovanje v njem. Nemški narodni svet bi bil popolnoma nepolitičen in bi bile v njem zastopane vse nemške stranke. Tako se združujejo Nemci v boju proti drugim narodnostim, tako krepe svoje sile za svoj krivični boj proti nam Slovanom. Ali kaj pa storimo mi proti njim? Nič! Kako nujno potreben bi bil narodni svet za nas Slovence, ali pa še boljše za nas Jugoslovane! Ali pri nas ni časa misliti na kaj takega! Kako lahko bi bilo potem naše obrambno delo, ko bi imeli v narodnem svetu natančne podatke o vseh krajih, o vseh točkah, katerim preti sovražnikov napad, kako lahko bi bilo osredotočiti vse naše sile na ogrožene točke. Jugoslovansko ministrstvo, za katerim bi stal jugoslovanski narodni svet, bi bilo potem res velikanska opora našemu boju za obstanek in napredek. Ako si Nemci tako silno nasprotujejo si političnih struj podajajo brez pomislekov in strankarskih ozirov ob tako velevažnih vprašanjih roke k skupnemu delu, zakaj ne bi bilo to mogoče tudi pri nas? Poskusiti je treba, dobre

jih še do tiste ure ni bil povrnil. Govoril sem žnjim, pregovoril sem njegove pomisleke, — no, in tisti večer sem ji poslal majhno, s svincem zapečaten kristalno stekleničico, v kateri mi je bil prijatelj izročil — cianov kalij. „Za vola je dovolj, tako mi je rekel.“

„Jaz si nisem belil las, kajti vedel sem, oziroma, bil sem zelo trdno prepričan, da se moja Nela ne bo zastrupila. Ampak — pomisli, duša, kaj mi piše drugi dan!“

Prijatelj Krivec je izvelkel iz listnice zmečkano pisemce in je čital:

„Gospod! Vi ste najnesramnejši lopov pod solncem. Vaša ljubezen je bila pohotnost, vaše prisege so bile laž, vaš cianov kalij je bil — purgativ. Sram vas bodi, fej! Nela.“

„Mhm“, sem rekel jaz, ko je bila povest pri kraju. Krivec je bil že sentimentalni in pijan.

„Duša božja, ali nisem zares lopov?“ je zaklical s hripavim glasom in s solzami v očeh.

„Seveda si, revček, seveda si! Le kar pomiri se, nikar ne dvomi!“

Sam Bog vedi, da sem govoril to tolažbo iz srea. Kajti moja takratna ljubica mi je bila pravila isto povest o neki svoji prijateljici. In nesrečni Krivec je prestavil svoj zločin za pet let nazaj, samo da se je mogel izdati. Moja ljubica je bila namreč vsa takšna, kakršno mi je popisal Nelo. A nič ne de: o priliki se že osvetim!

volje je treba, in tudi pri nas bi šlo. Naj bi naši jugoslovanski poslanci in drugi vplivni možje čim prej stopili pred našo javnost s takim predlogom!

Ogrska vlada za železnice.

Ogrski trgovinski minister Košut bo v kratkem predložil državnemu zboru zakonski načrt, po katerem se določa 200 milijonov za nove železniške proge. Ta svota se razdeli na tri leta in se bode iz nje tudi zgradila dalmatinska železniška zveza, kolikor je bo teklo po hrvatskem ozemlju.

Rusija in Turčija.

Ugledni ruski list „Novo Vreme“ je priobčil vest, ki je pobudila velikansko zanimanje ne samo v Rusiji, temveč tudi v celi Evropi. Poroča namreč, da se Turčija zadnji čas z veliko hitrico oborožuje ob rusko-turški meji. Četrta turški armadni kor, ki je nameščen ob rusko-turški meji v Mali Aziji, je dobil nove brzostrelne topove, infanterija je dobila 20.000 novih Mauserjevih pušk in ustanovil se je oddelek s strojuimi puškami, ki ima 18 mitraljez. Turčija sicer zagotavlja, da je oboroževanje tega vojnega zbora potrebno vsled nemirov v bližnji Perziji, a v resnici pa je vse to namenjeno Rusiji, katero smatra Turčija vsled porazov v rusko-japonski vojni za toliko oslabiljeno, da bi mogla uspešno nastopiti proti njej in se maščevati za svoje izgube leta 1876 in 1877. Turčija, ki uživa zadnji čas silno protekcijo iz Berlina, ki se nahujskana najbrž od te strani, ki zasleduje z vsemi mogočimi sredstvi svoje interese v Mali Aziji, kjer se zadeva ob rusko interesno sfero, bi se pa najbrž le še precej zmotila o onemoglosti Rusije, ki je vkljub svojim razdrtim domačim razmeram gotovo še toliko močna, da stere vsak tak maščevalni poskus Turčije.

Rusko nasilstvo proti Poljakom.

Gotovo se mora imenovati najnovejše nasilje ruske vlade proti Poljakom edino le s pravim imenom, katero zaslučuje — zločin, kajti drugače se ne more imenovati dejstvo, da je vlada z enim mahom ustavila delovanje poljske šolske matice, ki je imela 781 podružnic s 120.000 članov in ki je s svojimi sredstvi vzdrževala 651 šol; toliko jih je namreč dovolila ruska vlada, dasiravno je matica prosila dovoljenja za 1247. Pravega vzroka za to nasilje ne ve nihče, niti poljska niti ruska javnost. Najbrž je bilo povod, da matica ni hotela ugoditi zahtevi ruske vlade, da se že v prvem razredu začne s poukom ruščine, ali pa tudi to, da so se letne glavne skupščine matičine udeležili trije Poljaki iz Nemčije, vsled česar je bila matica na zahtevo Nemčije kaznovana z globo 3000 rubljev. Štiri dni po tej kazni pa je bila matica razpuščena. S takim nezaslišanim nasiljem pač ne bo ruska vlada pridobila simpatij med poljskim narodom, katere bi ji bile v težkih časih, v katerih se nahaja ruska država, nujno potrebne. Ni torej čudno, ako je čuti iz Rusije o vednih nemirih, saj je le čudno, da v takih razmerah šo bolj ne zavre med teptanim ljudstvom sovraštvo do njenih tlačiteljev.

Poljaki proti Nemcem.

Prusko nasilstvo proti poznanskim Poljakom je v ruski Poljski pobudilo opravičeno ogorčenje, katero pa ne obstoji samo v besedah, temveč tudi v delevanju, ki bo Nemčijo precej hudo zadelo. Nemčija je industrijska država, ki na polju industrije mnogo več producira, kakor sama porabi. Na ruskem Poljskem je imela dosedaj Nemčija najboljši trg za svoje industrijske proizvode. Poljaki na Ruskem so sklenili maščevati svoje zatirane rojake v Nemčiji s popolnim bojkotom nemških proizvodov. Izvolil se je odbor, katerega naloga je izpodrinuti nemški uvoz z domačimi proizvodi, kjer pa teh ni, pa z uvozom avstrijskih proizvodov, posebno onih, o katerih se ne more posumnjati, da so prišli iz Nemčije v Avstrijo. Tako maščevanje bo za Nemčijo hud udarec, in nemška vlada se bo kmalu kesala za svoje tiranstvo.

Nemiri v Perziji.

Nemiri v Perziji so se polegali, ker se je šah udal parlamentu ter imenoval liberalno ministrstvo in zopet prisegel na ustavo. V glavnem mestu Teheranu vlada popoln mir, časopisi so zopet začeli izhajati in bazarji, ki so bili med nemiri zaprti, so se zopet otvorili. Le v nekaterih obmejnih pokrajinah še vlada popolna anarhija, katero se bo pa z oboroženo silo udušilo.

Kitajska dobi ustavo.

Že dolgo časa se je na Kitajskem delalo nato, da bi se dosedanja samovlastna vladavina preuredila v ustavno, in gotovo je sedaj pripisati vplivu moderne Japonske, da je kitajska vlada izdala oklic, v katerem se naznanja uvedba ustave. Vlada pripravlja preosnovo, vendar pa še ni določen čas, kedaj se izvrši preosnova, katera se najbrž ne bo izvršila naenkrat, temveč postopno. Vendar pa cela stvar ne obeta bogve kakih dobrot za ljudstvo, kajti vlada je obenem tudi izdala ukaz, s katerim se prepoveduje ustanovitev društev, dokler se ne izvede ustava, ki bo pač tudi pozneje najbrž ostala le na papirju.

Dnevne vesti.

— V soboto naš list ni izšel zaradi božičnih praznikov.

— Izdihnila je po kratki, a mučni bolezni, katero je že imela od svojega rojstva — podedovala jo je po svojih starših — svojo mlado, nedolžno dušico najmlajša hčerka matere narodnonapredne stranke in očeta poslanca ljubljanskega mesta po kratkem, samo 11 tedenskem življenju. „Slovenije“ ni več. S starim letom je odšla v večnost. Njeni ostanki so se zagreblili v ljubljanskem mestnem arhivu in zadušnica po njej se bo brala v slovenski bibliografiji za leto 1907. Pa šalo na stran! Z velikanskim ropotom je spravila liberalna stranka v svet svoje oficijelno glasilo pred enajstimi tedni, misleč, da se bo slovenski narod kar trgal za ta listič, ki si ga je Hribar izsilil od izvrševalnega odbora, ker mu je „Slovenski Narod“ pod vodstvom dr. Tavčarjevem že dalj časa obračal hrbet. „Na naročnike ne reflektujemo“, se je mogočno in samozvestno glasilo iz ust izvrševalnega odbora, imeti hočemo edino le samostojno glasilo, ali pokazalo se je vse to kot zopet ena onih baharij, s katerimi je liberalna stranka vedno in vselej pitala svoje verne pristaše. „Slovenija“ je bolehal in umrla na jetiki, na pomanjkanju naročnikov, dasiravno se je vzlic omenjeni zagotovitvi pričakovalo od nje celo — gmotnega dobička. Liberalna stranka je tu zopet pokazala vso svojo nezmožnost, pokazala je, da ne more vzdrževati niti tedenskega glasila, da ni v stanu žrtvovati niti toliko, da bi si ohranila svoje oficijelno glasilo. Taka stranka nima v sebi nikakih življenskih pogojev več. Res imenitno pa je, kako „Slovenija“ sama opravičuje svojo „smrt“: „ker je uredništvo Slovenskega Naroda“ izjavilo, da hoče zvesto podpirati in zastopati interese narodnonapredne stranke, in bo „Slov. Narod“ v bodoče objavljati oficijelne strankine izjave, je s tem dejstvom postala „Slovenija“ nepotrebna.“ Ali ni pred enajstimi tedni tudi „Slov. Narod“ zastopal interesov liberalne stranke? Ali ni tudi do tedaj objavljati izjav izvrševalnega odbora? Seveda, po mnenju dr. Tavčarja je bila „Slovenija“ prekoslej odveč, nepotrebna, in hudih bojev je bilo treba, da si je Hribar pridobil svoje posebno glasilo, ali dr. Tavčar je sedaj izpregovoril svojo odločno besedo, in Hribar se je umaknil. Smrt „Slovenije“ ne znači veliko manj kakor Hribarjev poraz v stranki sami. Nam bi bilo sicer popolnoma vseeno, ali „Slovenija“ še izhaja, ali ne, konstatiramo edino le to, da je liberalna stranka za novo leto za eno blamažo bogatejša in s tem končujemo o „Sloveniji“.

— Bojno kopje je odložil „Slovenski Narod“ za božične praznike ter se udal v teh dnevih miru in počitka tihemu razmišljanju o slovenski preteklosti, prav tako sentimentalno, kakor se je iz takih člankov norčeval v svoji božični številki njegov oproda „Naš list“. O boju za eksistenčne pogoje slovenskega naroda piše v tem članku „Slovenski Narod“ ob glasovih božičnih zvonov, želeč, da bi se pustilo vse drugo na stran in se posvetilo vse moči narodove z vso brezobzirnostjo boju za pridobitev vsega tega, kar mu je potrebno za življenje. Prav je tako, popolnoma se strinjamo s temi besedami in „Slovenski Narod“ bomo večkrat spominjali nanje tedaj, ko bo v besni strankarski strasti pozabil na te besede ter divjal proti vsemu, kar ne prisega na njegov, narodno eksistenčne pogoje podkopajoči liberalizem, saj vemo, da do tedaj ne bo dolgo. Deželnozborske volitve so pred vrati, in tedaj se bo vihtelo v „Narodu“ orožje z ljuto brezobzirnostjo, pa ne „za pravice in koristi vseh Slovencev“, temveč za par prvakov, za par mandatov, za korist trhle liberalne stranke. In iz takega boja, kakor ga v takih slučajih bije „Slov. Narod“, kakoršnega imamo tedaj pričakovati, pač ne „izhaja vse, kar človeštvo povzdiguje, kar napravlja življenje udobnejše, lepše in nežnejše“, ako izvzamemo edinole one, katerim je tak boj na škodo človeštvu, narodu napolnil žepe, katere je tak boj postavil k polnim jaslim. Prišel bo torej kmalu čas, ko „Slov. Narodu“ ne bo ljubo, ko ga bomo spominjali njegovega božičnega članka!

— Kako se nastavlja magistratni uslužbenci. Drugod imajo navado in tudi predpise, da se službe pri javnih uradih tudi javno razpisujejo, da se potem izmed prosilcev vzame najsposobnejšega. Tako je drugod, a tako ni pri ljubljanskem mestnem magistratu. Sicer ne gre tu za kako bogve kako mastno plačano službo, ali vzlic temu pa tudi ta slučaj, ki ga imamo v mislih, prav dobro karakterizuje razmere pri našem magistratu. Pri mestnem policijskem uradu je treba osrednje razvidnice, za katero je zopet treba „pomožnega“ uradnika z dnevno, ne pa stalno nameščenega, pa to nas ne zanima toliko. Predlagalo se pa je za to službo dnevne 2 K 50 vin. Dva občinska svetnika sta zahtevala večje plače, Zirkelbach 100 K mesečno, dr. Triller pa 3 K dnevne, dočim sta bila Velkavrh in Svetek zadovoljna z 2 K 50 vin., češ: za tak denar dobimo stotine sposobnih ljudi! Končno pa je le župan storil konec „debat“, češ, da on namešča take uslužbence, da se bo vzelo kakega vpokoje-nega orožnika in policijski svetnik že ima takega človeka. To zadnje je povedal podžupan.

In z dr. Trillerjevo pripombo: „Zdaj je stvar jasna; zakaj se to ne pove prej“, je bila zadeva končana in sprejeta. — Priznati se mora, da je vse to res zelo „gemütlich“ in da bi se stvar tudi v najzabitnejši zagorski občini ne bila rešila veliko drugače. Vsa čast ljubljanskemu občinskemu svetu!

— **Vseslovenski kmetski list** nam obeta „Slovenija“ v svoji oporoki, poljudno pisan list za širše narodne plasti, ki ga bo izdajala liberalna stranka! Ne vemo, kaj naj bi porekli k temu. Stranka, ki se baha, da v njenih redovih stoji vsa slovenska inteligenca, pa ne more vzdrževati niti gmotno niti duševno lista, ki bi naj bil pisan za to gospodo, hoče izdajati poljudni list za našega kmeta. Ljudje, ki poznajo našega kmeta le po tem, kolikor ga vidijo v nedeljo dopoldne, če so že tako „zgodaj“ vstali iz pernice, po ljubljanskih ulicah, ali kvečjemu na kakem lovu, ko se pridruša nad „postopači in škrici“, ki mu gazijo njive in travnike, ti ljudje hočejo izdajati list za naše kmetsko ljudstvo! Stranka, kateri je bilo naše kmetsko ljudstvo vedno prenizko, da bi se ponižala mednje, ki je kmeta in delavca s svoje nedosežne višine videla edino le ob času volitev, ko je rabila njegove glasove, ki je edino le ob takih prilikah, ko se je šlo za rešitev njenega gospostva, prijemala, toda z rokavicami, da se ne omaže, žuljave roke sicer iz dna duše preziranih in zaničevanih „rodoljubov z dežele“ in vabila k sebi „naše dobro ljudstvo“, ta trhla, v svoji lenobi razpadajoča stranka hoče poučevati, k delu navajati širše narodno plast, ko sama najnujnejše potrebuje pouka, dela, sploh vsega, česar je treba stranki za obstoj. Prepозно, gospoda, ste se začeli poniževati, bil je čas zato, pa ste ga zamudili, kajti prišel je čas, ko vas sedaj zasluženost ponižujejo tisti, katere ste imeli v svoji mogočnosti za norca. Pri našem kmetskem ljudstvu pač nimate ničesar več iskati. To ljudstvo je z vami že obračunalo.

— **Koncert moravskih učiteljev**, ki ga je priredila „Glasbena Matica“ v nedeljo, dne 29. t. m., je napolnil dvorano v „Unionu“, in z zadoščenjem konstatujemo, da se nam tokrat ni treba pritoževati nad indolenco ljubljanskega občinstva. Ker pri nas v Ljubljani že drugače sploh ni mogoče, bodi povedano, da je bilo navzoče občinstvo vseh strank, da se tokrat niso liberalci ustrašili „klerikalnega“ Uniona in tudi klerikalci ne „liberalne“ Glasb. Matice, katera se more res ponašati s prireditvijo tega koncerta, ki je bil razun po njej sami izvajanih koncertov najbrž edini, ki se ni vršil pred prazno dvorano. O koncertu samem se je čul splošno le glas največje pohvale, in res je treba priznati, da tako do vseh minucioznosti izvežbanega moškega zbora, ne izvajamo tudi plzenskega „Hlahola“, ne, še nismo imeli pred seboj na pevskem odru. Sploh se zdi poslušalcem, da ne stoji na odru pevec, posamezni individui, temveč, da je vse to glasbeni instrument, iz katerega izvablja profesor Vach, kar hoče. Od najfinejšega pianissima v „Klosterskih zvonovih“ do najmočnejšega fortissima v „Naši pesmi“ in „Taboru mrtvih“, vse tako izbrušeno, izcezelirano, kakor bi človek ne imel pred seboj petja, temveč remek-delo kiparja, bakroreza umetnika. Skoraj neverjetna izvežbanost zbora se je posebej pokazala v pesmi „Dar za ljubezen“, ki vsled svojega hitrega tempa, v katerem je komaj mogoče slediti izgovoru, zahteva neskočnih vaj in ravno tako izurjenih pevcev. Krasna je bila Smetanova pesem „Na morju“, divili smo se „Naši pesmi“, a brezdomno je priznati venec celega sporeda „Taboru mrtvih“, ki se je izvajala tako, da je morala pretresti poslušalca, da je v resnici, posebno pri onem očajnem „ach“, preletel mrzaz kosti in mozeg, in da je občinstvo začutilo v svoji krvi oni led, ki je počasi oklepal zmrzujočo četo v Tydalskih gorah. Ne, takega petja še nismo čuli. Pesem za pesmijo je povečavala oduševljenje občinstva, ki po zadnji pesmi ni hitelo v garderobe, temveč obsedelo na svojih prostorih, da še poslušala, da se še naslaja na tej umetnosti; šele ko je zbor dodal še eno pesem, se je začela prazniti dvorana, v kateri se je po koncertu razvila ob zvokih mestne godbe vesela zabava.

— **No, to bo pa kaj!** Svet se bo menda podrl vsled nekega novega načela glasila slovenske inteligence, načela, katerega bi moralo biti in bi tudi bilo sram vsak list, ki zahteva od občinstva, da se ga smatra resnim, ako bi se upal s tako neslanostjo, s tako hinavsko perfidnostjo na dan, kakor je prišel žnjo na dan „Slovenski Narod“. Poroča namreč o koncertu „Pevske zveze moravskih učiteljev“ v Unionu tako kakor se poroča: „pes je popadel, kolesar je povozil, izgubljene in najdene stvari itd.“ ter pravi: „Sedeži v prvih vrstah so pa bili večinoma prazni, zopet nov memento tistim, ki hočejo občinstvo prisiliti, da bi posečali koncerte v Unionu... Natančnejše o koncertu žal ne moremo poročati, kakor bi sicer radi, ker se bomo odslej ravnali po načelu, da je nam molčati o vseh prireditvah, ki bodo v Unionu!“ — Tako torej! Najprej brca Glasbeni Matici, ker noče s svojimi koncerti v skrajno neakustični Narodni dom, kjer bodo kmalu pajki zapredli dvorano, iz katere se je svoj čas odganjalo slovensko ljudstvo, v katero se pa sedaj celo z grožnjami sili Glasbena

Matica, za katero svoj čas tudi ni bilo tamkaj prostora. Sledi na to popolnoma navadna laž, da so bili prvi sedeži v e č i n o m a prazni, kajti če „Narodov“ poročevalec ni zasedel svojega brezplačnega prostora v devetih vrstah, zato še ni bilo vse prazno, temveč ravno nasprotno, večinoma vse zasedeno, posebno pa na prvih prostorih, kjer ni bil prazen noben sedež. Sploh pa mislimo, da Glasbena Matica že sploh več ne reflektira pri svojih koncertih na tisto občinstvo, katero hvali Boga, da ima z Unionom izgovor, da mu ni treba izmetavati denarja za take „nepotrebnosti“ kakor so Matici koncerti. In sedaj še „načelo“! To pa to! „Narod“ bo molčal o vseh prireditvah, ki bodo v Unionu! Torej naravnost bojkot Glasbene Matice! Vsa čast listu slovenske inteligence, ki s takimi nasilnimi sredstvi hoče vplivati na Glasb. Matico, oziroma jo oškodovati. Za to pač glasilo slovenske inteligence ne zasluži drugega kakor znani Greuterjev — fej!

— **Društvo slovenskih profesorjev** je imelo v nedeljo svojo letno skupščino. Ker je predsednik profesor Orožen vsled znane afere med letom odstopil, je skupščino otvoril podpredsednik dr. Požar. V imenu hrvatskih profesorjev so se kot gostje udeležili skupščine dr. Kučera, dr. Bazala in dr. Ogrizović. Dr. Kučera je izročil skupščini pozdrav hrvatskih tovarišev ter poudarjal kulturno edinstvo Slovencev in Hrvatov. Pri dopolnilnih volitvah je bil izvoljen predsednikom z 49 od 65 oddanih glasov dr. Žmavc, odborniškima namestnikoma pa dr. Pestotnik in Pirnat. — Tajnik dr. Ilešič poroča, da se je število društvenikov v preteklem letu pomnožilo za 40 članov in da jih društvo sedaj šteje 164. Društveno delovanje je bilo kaj mnogostransko. Kombinovan odsek zastopnikov društva in „Šolske Matice“ skrbi za idejo poljudne znanstvene knjižnice, na prijateljskih sestankih so se obravnavala razna pedagoška, šolskopolitična in stanovska vprašanja, odbor je razpravljal o preuredbi slovenskega srednjega šolstva, o popolnem poslovenjenju. Glede očitanja strogosti slovenskim profesorjem se poudarja primerna, prava, umstveno premišljena strogost, obsoja pa samovoljnost in nepremišljenost. Tajnik omenja tudi znano Proftovo afero, ko sta bila predsednik in on citirana na odgovor. Zborovalci so odobraval stališče odbora, da je odbor odgovoren v svoji celoti za izvršitev svojih sklepov, oziroma društvo, ne pa posamezni člani odbora. Temu stališču je tudi pritrdila skupščina delegatov vseh avstrijskih profesorskih društev. Odbor je bil s tajnikom solidaren, čemur je bila posledica odstop predsednika. Društvo se je udeležilo po zastopnikih skupščine društva hrvatskih srednjih šolskih profesorjev in državne zveze avstrijskih profesorskih društev. — Blagajnik prof. Vajda poroča o denarnem stanju. Dohodkov je bilo 903 K 52 vin., stroškov 329 K 67 vin. — O slovenskih srednješolskih knjigah poroča dr. Ilešič, da je društvo prevzelo skrb za literarno stran spisovanja slovenskih učnih knjig. Rokopisi za knjige vseh predmetov 5. gimnazijskega razreda bodo spomladi 1908 pripravljene za tisk. Latinski slovar je razen dveh črk do delan. O slovenskem srednjem šolstvu se je po poročilu dr. Ilešiča sprejela sledeča resolucija: I. Vsak narod imej šole v svojem jeziku. To zahteva pedagogika in državni zakon. Uvažujoč to neovrženo istino, zahteva društvo slovenskih profesorjev, da se ji ugodi tudi pri Slovincih v popolnem obsegu t. j. v vseh predmetih. — II. S stališča pedagogike in zakonitih določb zahtevamo poleg gimnazij istotako slovenskih realk, učiteljskih, obrtnih in trgovskih šol. — III. Ker so na Štajerskem, Koroškem in Primorskem baš tako in taki Slovenci kot na Kranjskem, zato ne sme srednje šolstvo v teh pokrajinah biti urejeno drugače nego na Kranjskem. Kar se je smatralo na Kranjskem za potrebno in narodnim razmeram primerno, je in mora biti potrebno in primerno tudi v ostalih pokrajinah, koder prebivajo Slovenci. — IV. Srednješolski učitelji oz. profesorji, ki so usposobljeni za več učnih jezikov, morejo biti nastavljeni na vseh zavodih, kjer se poučuje v katerem izmed dotičnih jezikov. — O maturi je na kratko poročal prof. dr. Tominec: Matura je kot zaključek in višek srednješolskih študij iz praktično-življenjskih in teoretsko-pedagoških oziror potrebna in koristna. Skrbeti je zato, da se potrebni pregledi posameznih predmetov pripravljajo že tekom zadnjih šolskih let, zlasti v najvišjem razredu. Abiturijentu naj se nudi prilika, da pri maturi pokaže morebitno odlično svoje znanje na kakem posebnem, njemu priročnem in komisiji pravočasno prijavljenem, šolsko snovnem polju. Razsodnosti komisije se prepušča, da uveljavlja v ozira vrednih slučajih kompenzacijo za eden predmet. Isto velja za dispenze, ki se naj dovoljujejo zlasti za predmete s pismenimi nalogami. Po vsem tem je in bodi matura zaključni srednješolski izpit, a ne more biti višješolski sprejemni izpit. — Vsled pozne ure se o tej točki ni sklepalo, temveč se bo na prihodnji skupščini. Končno se je na predlog dr. Lončarja odobrilo postopanje odbora v Proftovi aferi, nakar se je skupščina zaključila.

— **Dvojno učiteljsko zborovanje**. V nedeljo se je vršil v „Narodnem domu“ letni občni zbor društva za zgradbo učiteljskega konvikta. Društvo je imelo 48 pokroviteljev, 389 rednih in 250 podpornih članov. Društveno premoženje, ki je tekom poslovnega leta naraslo za 14.987 K

43 vin., znaša sedaj 58.500 K 56 vin. Predlagalo se je, da bi se v proslavo cesarjeve šestdesetletnice začel graditi konvikt, a predlog se ni sprejel, ker se je povdarjalo, da ne kaže začeti stavbe, dokler ni nabranega dovoljnega kapitala. Vsi predlogi, tihoči izdatnejše zbiranje prispevkov, se izroče odboru v kolikor mogoče izvedbo. Izvolil se je dosednji odbor in sicer predsednikom Jakob Furlan, podpredsednikom Luka Jelenc, tajnikom Juraj Režek, blagajnikom Jakob Dimnik, odbornikom pa Gärtner, Gangl, Scheschark in Šijanec. — Po tem zborovanju se je vršil letni občni zbor kranjskega deželnega učiteljskega društva, katerega delovanje se je vrtelo skoraj izključno le okoli izboljšanja gmotnega stanja učiteljstva. Po poročilu blagajnika, ki je tožil o slabem gmotnem stanju društva vsled nerednega plačevanja udnine, se je izvolil nov odbor: Juraj Režek predsednikom, Luka Jelenc podpredsednikom, Jakob Furlan tajnikom, Jakob Dimnik blagajnikom, Gregorin, Likar, Likozar, Rape in Skulj pa odbornikom. Nadučitelj Pesek iz Štajerskega predava o socialnem delu učiteljstva ter priporoča ustanovitev narodne socialne zveze, v kateri naj bi se združevala izobraževalna društva in bi v njih dobivalo učiteljstvo zaslombo proti klerikalcem, ki bi je sicer vrgli ven, kakor se je vrglo ven na Dunaju napredno misleče učiteljstvo. Predlog o ustanovitvi narodne socialne zveze se prepusti v izvedbo odboru. — Pričakovali smo, da bomo na enem ali drugem zborovanju čuli kaj o najnovejših pritožbah, ki prihajajo iz učiteljskih vrst polagoma in seveda tudi potihem o preziranju in tudi tupatam očitanih zbadljivih s strani, kateri se je večina našega učiteljstva zapisala z dušo in telesom, ali ni bilo čuti ničesar, manjkalo je očitvidno poguma. Pač se je g. Šega nekoliko pohudoval na napade iz „naše srede“, torej iz učiteljstva samega, v „Slov. Narodu“, a to hudo vanje je bilo tako previdno naperjeno edino le na brezpomembno osebo nekega Kraševca, da bi bilo prav vseeno, ako bi se tudi ne bilo izreklo. Na tihem, kakor smo rekli, se pač čuje, kako zavist in pa lov za dobičkom narekuje stranki, za katero opravlja učiteljstvo hlapčevski posel zunaj na deželi, marsikatero mahinacijo proti učiteljskim ustanovam, kakor učiteljski tiskarni itd., čujejo se pač tihi glasovi, kako pogubna je za učiteljstvo pot, ki jo je ubrala vodilna gospoda med učiteljstvom čez drn in strn za potapljanje se liberalno stranko, katera ima za učiteljstvo pač mnogo obljub, ne pa kruha, ali za jasno izpoved te prikrite samoobtožbe je še manjkalo — poguma. In seveda, liberalna stranka je pač poskrbela, da ta nezadovoljnost ne prodere na dan v tako nevarnem času, ravno pred volitvami, treba je še hlapčevanja, da se morda rešijo še ostanki ostankov nekdanje liberalne gloriije, vsaj še sedaj, da se vsaj še za kratko dobico reši potapljanje se ladja gnilega liberalizma. Sicer prezirano in zaničevano učiteljstvo je v tej stiski še edino upanje sicer tako visoke liberalne gospode, a prepričani smo, da bodo treznejše misleči kmalu izprevideli, da more tako slepo drvenje za stranko, ki stoji nad prepadom, le njih same zrušiti tudi v prepad, ako pravočasno ne stopijo v stran. Želeči učiteljskemu stanu vse prej nego pogubo, trdno upamo, da se bo pravočasno streznilo iz hipne obzame liberalnih neizvedljivih obljub ter nastopilo samostojno pot za uresničenjem svojih upravičenih zahtev.

— **Slovenska Matica**. Iz zadnje odborne seje „Slovenske Matice“ se nam poroča: Letos izda društvo sledeče publikacije: 1. Zbornik IX. 2. Slovenske narodne pesmi 11. snopič. 3. Zabavna knjižnica XIX. 4. Prevodi iz svetovne književnosti IV: Gorski venec. 5. Knezova knjižnica XIV.: Roman Ksaverija Meška: Na Poljani. 6. Hrvatska knjižnica II. 7. Kamniške ali Savinske planine. 8. Letopis za leto 1907. in 9. Slovensko-hrvatski slovar. Knjige bodo do božiča dotiskane, le „Kamniške planine“ se bodo nekoliko zakasnilo, ker ni bilo pravočasno klišeev. — Določijo se nagrade pisateljem in urednikom, nadalje recenzenti došlim rokopisom. — Zemljevid slovenske zemlje se prične tiskati po novem letu. Prihodnje leto izidejo knjige: 1. „Trubarjev Zbornik“ (urednik dr. Ilešič), poleg njega še „Bleiweisov Zbornik“ (urednik dr. Tominec). 2. Knezova knjižnica XV., ki prinese Cankarjev roman: Novo življenje (idejno nadaljevanje „Tujcev“). Urednik dr. Ilešič. 3. Zabavna knjižnica XX. pod uredništvom Jos. Kostanjeveca. Vanjo pridejo drame, ki so došle Matici, ako bodo sprejete, drugi snopič „Zabavne knjižnice“ bi bil pripoveden. 4. Hrvatska knjižnica III., urednik predsednik, (morebiti pesniška antologija). 5. Kamniške ali Savinske planine II. ilustrovane, urednik Ferd. Seidl. 6. Slovenske narodne pesmi 12. snopič, stanovske, in to vojaške. Urednik dr. K. Štrekelj. 7. Prevodi iz svetovne književnosti: Göthejev Faust I. v prevodu Antona Funtka. 8. Letopis za leto 1908. Urednik tajnik. V nadaljnji književni program za leto 1909 in 1910 se sprejme: Spominska knjiga o francoski dobi; o 100 letnici Stanka Vraza in Ljudevita Gaja. Razpisale se bodo tri nagrade à 200 K iz Costove in Jurčičeve ustanove, iz zadnje imenovane osobito za leposlovne spise o francoski dobi. Prevodi bodo prinesli morebiti Gunduličevega Osmana, Mickijevičevega Pana Tadeuša in Puškinovega Onëgina. Izdajala se bo poučno-znanstvena knjižnica, n. pr. „Čehi na početku 20. veka“; potreba bo gojiti umetnost po publi-

kacijah Matičinih. — Rešijo se točke iz področja gospodarskega odseka. — Tajnik poroča o prošnjah raznih društev in poedincev za podaritev knjig, o izpremembah pri poverjeništvih, o došlih knjigah in časopisih, o pristopu novih udov in o vplačani članarini.

— **Slovenske starše in vzgojevalce slovenske mladine** opozarjamo na izborni mesečnik „Domače ognjišče“, ki izhaja v „Učiteljski tiskarni“ v Ljubljani vsako zadnjo soboto v mesecu ter stane vse leto samo dve kroni. „Domače ognjišče“ prinaša jako zanimive, koristne, aktualne članke o vzgoji otrok, njihovih hibah in čednostih, zlasti pa o zmotah in napakah staršev in slabih vzgojiteljev; končno prinaša dopise o delovanju učiteljskega in odgojevalskega, povesti in zanimive drobtine iz vsega sveta. Malo imamo toli potrebnih in koristnih slovenskih časopisov, kakor je „Domače ognjišče“. Kdor ljubi mladino, kdor ve, da leži v srcih in dušah slovenskih otrok bodočnost našega naroda, tisti bo rad naročil in čital „Domače ognjišče“, ki je polno plemenitih idej in koristenosnih iniciativ! Naj bi se raširila lepi, blagilisti v vse slovenske hiše! Naj bi ga čitali in ubogali starši, potem nam napočile pša bodočnost.

— **Z dežele.** Čudil sem se člankarju v „Našem Listu“ ki opisuje preustrojitev gostilničarske obrti v Rumuniji in izraža željo, da bi naj tudi naša država vzela gostilne v svojo režijo. Ali je Rumunska najbolj prosvetljena država, da bi tam iskali in se kaj takega učili? Ali naj podpiramo še vinograde in nastavljamu uradnike, ki bi jih vodili? Rumunske razmere menda še niso naše razmere. Če se že hoče kaj storiti, naj bi se storilo to, kar bi že moralo storjeno biti, da se stavi meje pijančevanju in zapravljenosti kakor: Krčmar ne sme rubiti ali tožiti za na up prodane opojne pijače. Pijančevanju in igranju podvržene osebe ne bi smele odprodati ali prodati posesti brez drugega vzroka in brez dovoljenja svojeje. Da bi imele žene ozir. starši pravico soodločevati; istotako tudi pri najemanju posojila itd. Jako žalostno je za 20. vek, da pridejo žene in otroci zapravljeni ob dom, imetje in da se jih po svetu požene, ne da bi sami kaj zakrivil. Ali je možno ženi in otrokom delati z veseljem, ko vidijo očeta, da zapravlja s pijančevanjem ali igranjem? Ako bi se v tem oziru kaj storilo, pomagalo bi se dobrim gostilnam še na višjo stopinjo, slaboglasne in take krčme pa, ki z mehom ali na drug dvomljiv način vabijo goste, bi zginile s površja same od sebe. Zakon proti ponarejanju vina imamo, treba bi bilo iz higijeničnih in drugih ozirov odpraviti še merjenje in štokanje po sodih, ki je v navadi radi užitinskega davka. Država je kaj umno uredila plačevanje davku na žganje in bi se gotovo našel način kako plačevati užitnino potem občine ali c. kr. davkarje ali kako drugače. Gostilničar.

— **Odkritosrčno priznanje.** „Savska stranka“, to ime si je nadala jeseniška nemška stranka, da bi zaslepila kakemu kratkovidežu svoje nemško lice, ali ta namen se ji ni posrečil, kajti pri vsakem njenem migu se pokaže na dan konjsko kopito zagrizenega velenemštva. No, sedaj pa že tudi ne zakrivajo pravega lica. Prejeli smo namreč od onega moža, ki bi bil tako rad zasedel županski stolec v slovenski jeseniški občini, pa mu je vsled složnosti obeh slovenskih strank izpodletel tudi oni prvega svetovaleca, od proslulega Antona Pongratza smo prejeli dopisnico, ki se glasi tako-le: „Jesenice-Fužine 24. 12. 1907. — Z novim letom ne potrebujem več Vašega lista, ker smo tu Nemci in ne Slovenci. — Heil und Sieg! — Anton Pongratz, Asslinghütte-Jesenice-Fužine, Oberkrain-Gorenjsko.“ — Prav hvaležni smo Antonu Pongratzu za njegovo odkritosrčnost, obema slovenskima strankama na Jesenicah pa ravnotako odkritosrčno priporočamo, da bi si jako dobro zapomnili ta Pongratzov „Heil und Sieg“ za vedno, posebno pa za take čase, ko bo zopet spletkaril ta „Nemec“ okrog slovenskih strank in z njimi iskal kompromisov. „Tu smo Nemci in ne Slovenci!“ — to je povedano dovolj jasno, zato pa veljaj tudi za slovenske Jesenice: „Tu smo Slovenci in ne Nemci!“

— **Jeseniški občinski odbor razpuščen.** Velenemška tovarniška stranka na Jesenicah je s svojo obstrukcijo proti izvolitvi župana za jeseniško občino dosegla, da je deželna vlada v sporazumu z deželnim odborom razpustila jeseniški občinski odbor. Za komisarja je imenovan Josip Klinar, svetovalec pa dr. Kogoj in Pongratz. „Deutsche Stimmen“ poročajo z nekim posebnim zadovoljstvom o tem dejstvu ter pristavljajo, da Klinar pripada k neki „Ordnungspartei“, da uživa vsestransko zaupanje in da je upati, da bo po njegovem vplivu z novim letom prišel red v občinske zadeve. „Vsekako bodeta pri tem izločena neki gotov učitelj in neizogibni občinski tajnik — upamo za vedno.“ To je končno vsa pobožna želja jeseniškega hajlovca, ki je skrpal ta dopis. Zanima nas pa v tem dopisu posebno že imenovana „Ordnungspartei“, katere ne vemo kam dajati, kajti v istem dopisu se še imenuje „Werks-partei“, torej tovarniška stranka, nadalje „Assling-Sawaner (!) - Partei“ — jeseniško-savska stranka, torej ne „Assling-Hütte“, po-

tem „liberale Slovenen“, torej slovenska napredna stranka, kateri po našem mnenju odgovarja sicer ne imenovana slovenska klerikalna stranka, torej kam z „Ordnungspartei“? Jeseniške razmere postajajo res vedno zamotanejšje, a upamo, da bodo nove volitve, ki se morajo na vsak način izvršiti v znamenju sporazuma obeh slovenskih strank proti savskemu hajlovstvu, prinesle dovolj jasnosti: da so Jesenice slovenske, da tuje ne bo gospodaril v največji gorenjski slovenski občini!

— **Županom v Kranjski gori** je izbran posestnik in bivši postajni mojster Francišek Vandro. Ker ima za seboj napredno in neodvisno večino se je nadejati uspešnega delovanja novega odbora, ki je izšel iz nezadovoljnosti s prejšnjim reakcionarnim občinskim zastopom. Mi bi želeli, da bi zastopal novi odbor poleg naprednega gospodarstva v tem lepem gorskem letovišču tudi strogo slovensko naroden program.

— **Umrl je župnik Ivan Sakser** v Št. Jakobu ob Savi. Kakor se nam poroča, je bil rajni župnik vzgleden duhovnik in vnet Slovenec. Pravo nasprotje svojega prednika je prinesel svoji župniji zopet mir, zravnal je umetno napravljena politična nasprotstva. Zato pa ga je spoštovalo vse daleč na okrog. Vse žaluje za duhovnikom, kakršnega bi želeli, da ga imajo vse župnije na Slovenskem.

— **Družba sv. Cirila in Metoda** naznanja, da ima v zalogi še precejšnje število **novoletnih razglednic**. Prosimo naročil, da se vse razprodajo. Vsem naročilom se ustreže s povratno pošto.

— **Sodba nemškega sodnika o našem pravosuđu.** V Ptuj se je dogodil slučaj, katerega nujno priporočamo našim poslancem, da ga pojasnijo v državni zbornici. Znano je namreč, kako se sodi Slovence pri „nemškem“ okrajnem sodišču v Ptuj, saj so nam še v spominu one razsodbe zaradi raztrganega „Štajerca“ itd., zato pa je tudi nujno potrebno, da se ta proslula „nepripranost“ ptujskega sodišča temeljito osvetli pred javnostjo. V Ptuj se je vršila pred kratkim obravnava proti nemškutarskemu trgovcu Leopoldu Slawitschu — kakor vidati, popolnoma pristnega nemškega pokolenja — a tožil ga je njegov bivši trgovski uslužbenec in varovanec, ker ga je Slawitsch obdožil tatvine ter gv dal zapreti, pa se je izkazalo, da je dotičnik nedolžen. Slawitsch je trdil pri obravnavi, da je v dobri veri dolžil svojega varovanca tatvine in oproščen je bil. Značilna pa so besede, ki jih je po razglasitvi razsodbe rekel sodnik dr. Marinitsch oproščenemu Slawitschu: „Sie sind nur bei uns in Pettau freigesprochen!“ — Oproščeni ste samo pri nas v Ptuj! — Torej vsako drugo sodišče bi bilo Slawitscha spoznalo krivim, bi ga bilo obsodilo, ker je res vreden obsodbe, a ptujsko sodišče tega ni storilo. Zakaj ne? Na ta „zakaj ne?“ naj odgovori jasno naša justična uprava, ako hoče, da bomo Slovenci sploh mogli imeti še kaj zaupanja v nepristranost c. kr. sodišč.

— **Poslanec Dobernig**, ki zastopa v državnem zboru mesto Celovec, je bil v svojem privatnem življenju častnik, katerega last so bile dosedaj celovške „Freie Stimmen“, zagrizeno nemškonacionalno glasilo, katero ni poznalo za Slovence drugega, kakor najostudnejše psolve, dasiravno je Dobernig sam slovenskega rodu, in kakor pripovedujejo ljudje, do desetega leta ni znal slovenskega jezika. Dobernigu, kateremu „Freie Stimmen“ niso dosti nesle, pač pa deželno in državno poslanstvo, je prodal svoj list konsorciju, kateri se je ustanovil pod imenom „Kärntner Pressverein“. Smer lista se ne bo spremenila, za kar jamčijo imena novih lastnikov, in „Freie Stimmen“ bodo tudi še nadalje pod vodstvom „pristnejših“ Nemcev, kakor je Dobernig, blatile slovenski narod ter njegove pravice, želje in zahteve. Takim nasprotnikom nasproti postaviti celovski „Mir“, kakršen je z njegovimi novoletnimi voščili koroskim Slovence, „da naj jim ne manjka mleka, smetane, masla, da naj kokiš začno kokodakati in nesti že o božičnem času“, se pravi pač norčevati se iz narodne obrambe. Pa kaj, saj te menda tam gori ne poznajo ali pa vsaj ne potrebujejo več, kajti „Mir“ poudarja le potrebo zanimanja za verska in socialna vprašanja, narodnega vprašanja menda zanj ni več najbrž po onem geslu: Slovenci kot taki so na Koroskem izgubljeni, rešimo jim vsaj še vero in pa ljubi kruhek. „Mir“ obeta svojim dopisnikom, da bo njihove dopise že „popegljaj“, da se bodo svetili v „Miru“ kakor novo pozlačen svetnik v cerkvi, mi mu pa želimo, da bi „popegljaj“ sam sebe in tudi še „pošterkal“, kajti pri taki zmedenosti bodo „Freie Stimmen“ pač imele veliko prilike norčevati se iz „pozlačenega“ in „popegljanega“ glasila koroskih Slovencev.

— **Zopet socialnodemokratska blamaža.** Ni bilo dovolj, da je socialna demokracija v Trstu s svojim nepremišljenim hujskanjem k štrajku oškodovala tržaskih težakov za njih borni zaslužek, že je zopet na drugi strani aranžirala novo stavko z edino tem razločkom, da je bil njen poraz v tem drugem slučaju še očitnejši, njena blamaža še tem večja. V Lloydovemu arsenalu je bilo odpuščenih 29 delavcev in sicer zaradi pomanjkanja dela.

Socialna demokracija je tu zopet hotela pokazati svojo moč, insceniral se je štrajk in zahtevalo se je zopetno sprejetje odpuščenih delavcev. Narodna delavska organizacija se je, dobro poznavajoč razmere, takoj odločno izrekla proti stavki in slovenski delavci, člani narodne delavske organizacije, so šli na delo ter niso izgubili ničesar. Temeljito pa je prekrizala Lloydova uprava račun socialnim demokratom: odpustila je vse delavce, ki niso prišli na delo, kar je seveda pobudilo med delavstvom velikansko bojazen za svoj kruh, posebno ker se je raznesla vest, da namerava Lloyd izročiti delo, ki bi se imelo izvršiti v domačem arzenalu, ladjedelnicam v inozemstvu, poleg tega pa ljuto ogorčenje proti aranžerjem štrajka, ki so zopet pogladi delavstvo v nesrečo. Nato se je začelo zopet molodovanje italijanskih socialnodemokratskih prvakov okrog Lloydove uprave, ki se je končno vendarle udala ponižnim prošnjam ter sprejela odpuščene stavkujoče delavce, ne pa onih 29, zaradi katerih se je začel štrajk. Ravnatelj Lloyd je socialnodemokratskim voditeljem edino le pojasnil, da delavci niso bili odpušteni radi kakega drugega vzroka, temveč edino vsled pomanjkanja dela, ter obljubil, da se zopet sprejmejo, kadar bo dela zanje. In stem so se zadovoljili socialnodemokratski voditelji, in stavka je bila končana. Kdo bo sedaj povrnil delavcem izgubo zaslužka za dni stavke? To je res prava skrb za blagor delavstva, s katero se tako rada ponaša socialna demokracija, seveda da oškodovano delavstvo stvar imenuje malo drugače, namreč — brezvestnost.

— **Tudi petindvajsetletnica.** Dne 20. t. m. je minilo petindvajset let, kar je bil v Trstu na dvorišču ondote vojašnice obešen Viljem O b e r d a n k, ker je vrgel pred cesarja Franca Josipa bombo. Od tedaj ni prišel cesar več v Trst, temveč ga je ob slavnostnih prilikah vedno zastopal kak drug član cesarske hiše, v zadnjem času prestolonaslednik.

— **Župnijski kuharici.** V istrski župniji Pordignano je ondodni župni upravitelj Lucardich odslavil svojo kuharico Lucijo Brospar in vzel drugo, neko Katarino Frandich. To pa je odslovljeno kuharico tako ujezilo, da se je medtem, ko je Frandich nesla kosilo župnemu upravitelju, vtihotapila v kuhinjo ter v kuharicino jed natresla strupa. Frandich je zastrupljeno jed použila, nakar je takoj začutila hude bolečine v želodeu. Poklicani zdravnik jo je komaj otel smrti. Brospar so zaprli.

* **Poizkušen roparski umor nad pismonošem denarja.** Iz Kolina se poroča: Tu se je izvršil predrzen poizkus roparskega umora nad nekim pismonošem denarja. Poizkušen roparski umor se je že dalj časa pripravljaj. Zadnjo soboto je najel nek neznan mož, ki se je zval Schneider, v Drusus-ulici majhen prodajalniški prostor, kjer je dozdnevno hotel prodajati različne stvari za Božič. V soboto zvečer je sam nase oddal denarno nakaznico z 8 markami in 60 pf. V ponedeljek proti osmi uri je prišel pismonoša Abel, da bi mu izročil denar. Zločinec pa je pismonošo zvalil v sobo, katere vrata so imela ameriško ključavnico. Ko je stopil pismonoša v sobo, ga je zločinec udaril s kladivom po glavi, pa ga ni težko ranil. Nato ga je še dvakrat udaril, da se je zgrudil in glasno na pomoč klical. Na te klice je prihitel neki krojaški mojster iz prvega nadstropja in policaj, ki pa nista mogla udreti v sobo, ker so se vrata samo od znotraj odpirala. Radi tega sta razbila okno in sta našla oba moža v krvi na tleh ležati. Morilac je klečal na pismonošu in ga je skušal zadaviti. Morilec so takoj prijeli in ga oddali policijski straži, kjer pa ni hotel povedati nobenega podatka o sebi. Pri njem so našli vozni list v Lüttich, kamor se je najbrže hotel odpeljati po izvršenem roparskem umoru. Pismonoša je imel pri sebi 10.600 kron.

* **Lucheni v ječi.** Urednik pariškega „Tempsa“ je posetil v ječi Luchenija, morileca naše pokojne cesarice Elizabete. Lucheni vstane jutraj ob sedmi uri, povzije pol litra kave z mlekom in kruhom, se bavi potem celo dopoldne z vezanjem knjig ali kakim drugim opravilom. Opoldne ima Lucheni kosilo, ki sestoji iz pečene krompirja, riža, nekoliko zelenjave in četrta litra vina s kruhom. Dvakrat na teden dobi Lucheni goveje meso in vsako nedeljo pol litra vina. Po kosilu gre za pol ure na dvorišče, kjer puši iz pipe. Potem pa se uči razne jezike. Lucheni se je že naučil perfektno francosko, zna dosti dobro nemško, a sedaj se uči angleško. Potem popoldne tudi čita, dela in piše. Ob šestih ima skromno večerjo, potem gre zopet pol ure na dvorišče kadit. Ob 8. uri dobi zopet nekoliko prigrizka, ob deveti uri pa gre spat. Njegova celica je precej prostorna in zelo čedna.

* **Eiffelov stolp v Parizu postaja za brezžični brzojav.** Odkar se je brezžično brzojavljenje začelo praktično uporabljati, se je že mnogokrat čulo, da bi se mogel v to svrhu dobro uporabiti Eiffelov stolp. Za postajo brezžičnega brzojava je posebne važnosti višina postaje, da vjame vse zračne valove. Največje postaje do sedaj ne presegajo višine 100 m. Eiffelov stolp je visok 300 m. Cel civiliziran svet je v tem složen, da je dobila Francija s svojim Eiffelovim stolpom najvažnejšo centralo na svetu za brezžičen brzojav, s katere se da občevati s postajo Clifton na Irskem ali postajo Biserta na tuniški obali

Somišljeniki!

Širite in naročajte povsodi „Novo Dobo“! — Zahtevajte list po vseh gostilnah in kavarnah!

Zahvala.

Družba sv. Cirila in Metoda vrše s tem svojo prijetno dolžnost, da ob koncu leta 1907 vsemu slovenskemu časopisju, ki jo je v preteklem letu, bodisi z nabiranjem prispevkov v družbine namene, bodisi z objavljanjem družinskih notic podpiralo, izreka svojo toplo zahvalo.

Obenem pa si dovoljuje družba prositi slovensko časopisje, da jo blagovoli v njenem stremljenju v istem smislu, kakor doslej, podpirati tudi v letu 1908. — Vsem tem listom: „Veselo novo leto!“

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Prva

domača dolenjska žganjarna

Ivan Rakoše i. dr.

Straža-Toplice

priporočila

Slivovko navadno K 1— lit.	Tropinovec navad. K 1— lit.
III. „ 1-10 „	III. „ 1-10 „
II. „ 1-30 „	II. „ 1-20 „
I. „ 1-50 „	I. „ 1-40 „
Drožnik III. „ 1-30 „	Brinjevec III. „ 1-40 „
II. „ 1-50 „	II. „ 1-80 „
I. „ 1-80 „	I. „ 2— „
Vinsko žganje (konjak) od 8 do 8 K = $\frac{7}{10}$ litra.	

Specijaliteta „Slovenec“ narodna grenčica narodni liker od K 1-10 do K 1-20 liter.

Destilacija vsakovrstnih najfinjših likerjev od K 1— do K 1-60 liter.

Uvoz in izvoz čajnega ruma od K 1— do K 2— liter i. t. d., i. t. d.

Odpošilja se v steklenicah, zabojih in sodih, ter se prazna nepokvarjena posoda sprejme nazaj v račun in sicer steklenice 10 vin. komad in sodi 5 vin. liter franko Straža-Toplice. Na zahtevo se pošljejo vzorci brezplačno!

Etika in politika.

Predaval v „Akademiji“ dne 24. februarja 1907 g. vsučil. docent g. Albert Bazala iz Zagreba.

Ponatisk iz „Nove Dobe“.

Brošura po 30 vin. se dobiva v knjigotržnici g. Lav. Schwentnerja v Ljubljani.

Svojo bogato zalogo

VOZOV

novih in že rabljenih priporočila

izdelovatelj vozov

FRAN VISJAN

v Ljubljani, Rimska cesta št. 11.

„Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

Gradišče št. 4

priporočila slavnim županstvom ter vsem c. kr. in drugim javnim uradom svojo

popolno zalogo uradnih tiskovin,

slavnim hranilnicam in posojilnicam se priporočila tudi v izvrševanje hranilnih knjižic; slavnim narodnim in drugim društvom v izvrševanje vabil, pravil, plakatov, diplom, ki jih izvršuje v navadnem ali v večbarvnem tisku najokusneje.

Postrežba točna in solidna.

Cene zmerne.

Postena in solidna postrežba!

FR. STUPICA

trgovina z železnino in poljedelskimi stroji

Marije Terezije cesta št. 1 poleg „Figabirta“ Ljubljana Valvazorjev trg št. 6 poleg Križev. cerkve.

Največja zaloga slamoreznic, mlatilnic, gepelnov, čistilnic, trijerjev, preš za grozdje in sadje, plugov in bran, pump in cevi za vodo, vino in gnojnice. — Ravnotam se dobijo vedno po najnižjih cenah, železni nagrobni križi, štedilniki, peči, kuhinjska oprema, vse orodje za kovače, ključavničarje, kleparje, mizarje in tesarje, portland in roman cement, traverze in železniške šine. Za kmetovalce posebne važnosti so ročno-povlečne grablje, s katerimi naredi jedna oseba v istem času toliko, kakor z navadnimi grabljami šest oseb, dalje plugi patent „Sack“. Posnemalniki za mleko in vsa druga oprema za mlekarne.

Postena in solidna postrežba!

GRIČAR & MEJAČ

v Ljubljani, Prešernove ulice šte. 9.

Največja zaloga zgotovljenih oblek za gospe, dečke in deklice. Ceniki zastonj

in poštne prosto.

AVGUST BELLE

Unec pri Rakeku,

prva in edina domača opekarna s sušilnim stiskanjem (Trockenpressung).

Prične izdelovati pomladi 1908 zidarsko, zarezno in vso drugovrstno opeko v vsaki množini.

Modna trgovina Pavel Magdič, Ljubljana, Prešernove ulice št. 7

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice. Cipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezene.

Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.

Svilnati in baržunasti trakovi.

Pozamentarija, porte in žnore, rezice, krepice in žnore za tapetnike.

Krepi in flori za zalivanje.

Zlate in srebrne rezice, čipke in žnore.

Šerpe

iz svile, čipk in volne.

Nogavice za dame, dekleta in otroke.

Jopice, hlačke, otročje perilo in odeje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka.

Sukanec za šivanje, pletenje in vezenje.

Gumbi in različne igle.

Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje.

Idrijske čipke, vezene čipke in vložki.

Pajčolani za neveste, mirtovi venci.

Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.

Modreči in potrebščine za modreče.

Glave-rokavice in rokavice za uniformirane, pletene, letne in zimске rokavice.

Kopalno perilo, dišave, milo in ustna voda.

Krtače za obleko, glavo in zobe.

Srajce za gospe in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapestnice, naprsniki in žepne rute.

Pravo Jagrovo normalno perilo, trikot-srajce, jopice in hlače.

Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice in šport-pasovi.

Nogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za lovce: telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice.

Ogrevalci za kolena, meče, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Nahrbtniki, ovratniki, robci.

Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki itd.

Gospod! Berite novice, ker so za Vas važne in koristne!

Razpošiljam po poštne povzetju

za 12 K 50 vin.

krasno, dobro in moderno opravo

katera obstoji iz sledečih predmetov:

Fina bela ali barvasta srajca št. . . . ? Dobre spodnje hlače. Lepa spalna srajca. 1 ovratnik po želji. Krasna kravata. 1 par trpežnih nogavic. Močna brisalka. Izvstne naramnice. 3 dobre žepne rute.

Vse v škatli lepo aranžirano.

Razpošiljam z obratno pošto. Ako bi kaj ne ugajalo, vrnem denar nazaj. 15

Svoji k svojim! Kupujte samo pri narodnih tvrdkah! Trgovci, ne naročajte blaga pri protislovanskih tvrdkah!